

PDV - Porez na dodanu vrijednost

Birkić, Ante

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:904694>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-30**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Biograd na moru

Stručni studij
Poslovna ekonomija i financije

Ante Birkić

PDV-POREZ NA DODANU VRIJEDNOST

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

Biograd na moru, 2019. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Biograd na moru

Stručni studij
Poslovna ekonomija i financije

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

PDV-POREZ NA DODANU VRIJEDNOST

Mentor:

Prof. Pave Ivić

Student:

Ante Birkić

Naziv kolegija:

Kontroling

JMBAG studenta:

0234053792

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
2. RAZVOJ POREZA.....	3
3. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST (PDV)	4
3.1. Porezni obveznik.....	6
3.2. Porezna osnovica.....	7
3.3. Porezna stopa.....	8
3.4. Utvrđivanje i obračunavanje poreza na dodanu vrijednost.....	10
3.5. Plaćanje poreza na dodanu vrijednost	11
4. POREZNA OSLOBAĐANJA.....	13
5. RAČUNI, POSLOVNE KNJIGE, EVIDENCIJE, POREZNI OBRASCI I POTVRDE.....	15
6. OTKRIVANJE I SUZBIJANJE PRIJEVARA NA PODRUČJU POREZA NA DODANU VRIJEDNOST	19
7. PREKRŠAJNE ODREDBE.....	20
8. MIŠLJENJE SREDIŠNJEG UREDA	24
8.1. Oslobođenja od plaćanja PDV-a.....	24
8.2. PDV identifikacijski broj	27
9. ZAKLJUČAK.....	31
10. POPIS LITERATURE.....	32

SAŽETAK

Porez na dodanu vrijednost (PDV) je jedan od oblika poreza na promet. Pod porezom na promet podrazumijeva se oporezivanje prometa proizvoda i obavljanja usluga uz naknadu. Oporezivanje prometa proizvoda i obavljanja usluga može se provoditi primjenom većeg broja oblika poreza na promet. Porez na promet dijelimo na opći porez na promet te na pojedinačne poreze na promet (trošarine ili akcize). Oporezivanje prometa općim porezom na promet može se obavljati primjenom različitih oblika općeg poreza na promet. Hrvatska je nakon pozitivnih iskustava zemalja članica Europske unije i prije samog ulaska zakonom propisala porez na dodanu vrijednost te ga nakon ulaska u Uniju samo još unaprijedila i uskladila sa zakonima Unije.

Ključne riječi: porez na dodanu vrijednost, oporezivanje, oslobađanja, prijevare

ABSTRACT

Value Added Tax (VAT) is one of the forms of sales tax. Under the sales tax, the taxation of the turnover of the product and the provision of the services is subject to a fee. Taxation of product turnover and provision of services can be carried out by applying a larger number of sales tax forms. The turnover tax is divided into the general sales tax and individual sales taxes (excise duty or excise duty). Taxation of turnover with general sales tax may be effected by applying different forms of general sales tax. Croatia has, after the positive experience of the EU member states and before the entry into force of the law, set a value added tax law, which, after joining the Union, has only improved and harmonized with EU law.

Keywords: Value Added Tax, Taxation, Release, Fraud

1. UVOD

Porezi su u suvremenim državama važan instrument prikupljanja prihoda, ali i jedan od najdominatnijih instrumenata javnih financija. Porezi su određeni zakonom te su u svakoj državi raspodijeljeni u poreznom sustavu. Sama podjela poreza je moguća, ali ovisi od gospodarstva do gospodarstva, jer sve je više novih poreza. Zbog toga je teško napraviti ispravnu podjelu, jer se razlikuje od sustava do sustava. PDV, punim imenom porez na dodanu vrijednost je suvremeni oblik oporezivanja potrošnje i njegovo širenje je započelo šezdesetih godina 20. stoljeća. Do danas se proširio na oko 60 zemalja širom svijeta. Prva ga je uvela Francuska 1958. godine, a zatim i Finska 1964. godine. Ubrzo se proširio na ostale zemlje Europske unije. Od razvijenih zemalja ga nema SAD. PDV je sve fazni porez na promet koji se obračunava u svakoj fazi proizvodno – prodajnog ciklusa, ali samo za iznos dodane vrijednosti. Stoga je u ovom završnom radu kako i sama tema govori objašnjen *Porezna na dodanu vrijednost (PDV)*. Nakon uvodnog dijela u rad, u drugom poglavlju objašnjeno je tko se smatra poreznim obveznikom, što je porezna osnovica i način plaća porez na dodanu vrijednost i po kojoj stopi. Isto tako objašnjeno je što su porezna oslobađanja te tko i kada može biti oslobođen plaćanja poreza na dodanu vrijednost. U sljedećoj cjelini objašnjeno je koje sve poslovne knjige i evidencije vodi porezni obveznik poreza na dodanu vrijednost. Kroz peto i šesto poglavlje objašnjeno je koje sve prevare i prekršaji postoje na području poreza na dodanu vrijednost te u kojim slučajevima im se propisuje kazna i u kojem iznosu. U sedmom poglavlju rada nalaze se dva mišljenja Središnjeg državnog ureda, jedno na temu PDV identifikacijski broj, te drugo koje se odnosi na temu oslobađanja od PDV-a. Na kraju rada nalazi se zaključak kao osvrt na cjelokupan rad.

2. RAZVOJ POREZA

Država svoje prihode stječe u obliku: poreza, doprinosa, carina, taksi (pristojbi), naknada i javnog duga. Naime sve su to tekući i redoviti prihodi države osim javnog duga koji je istovremeno i tekući i izvanredni prihod. Najvažniji prihod svake države su upravo porezi. Stoga se s pravom kaže da nema države bez poreza, niti poreza bez države. Dakle porez je po vremenu i cilju vezan za ustrojstvo države. U nastavku je prikazano nekoliko definicija poreza. Porezi su bitno usmjeravali cjelokupnu civilizaciju. Uz njih se vezuju brojne pozitivne i negativne pojave u povijesti: emigracije i imigracije, sukobi manjeg i većeg intenziteta, ratovi, pojave i pad carstava i država, ili pak nastanak republika i parlamenata.

Porezi su najznačajniji instrumenti prikupljanja prihoda u svakoj državi. Porezi su oblik prisilnog davanja koji nameće država, koji nije namjenski usmjeren i koji nema izravnu protučinidbu. Porezi su obvezna davanja koja bez izravne i trenutne protuusluge država uzima od osoba i poduzeća da bi pomoću prikupljenog novca financirala javne rashode. Porez je opće bespovratno, prinudno, bez direktne protuusluge i razmjerne koristi davanje fizičkih i pravnih osoba državi u novcu, utvrđeno prema poreznoj snazi poreznog obveznika, a u cilju pokrivanja izdataka za opće društvene aktivnosti države i utjecanja na ostvarivanje ekonomskih, socijalnih, političkih i brojnih drugih ciljeva.

Povijesni izvori o porezu sežu u daleku prošlost. Naime njegovi počeci datiraju još iz plemenskih zajednica kada su se zbog zajedničkih potreba davala prava na udio u plijenu plemena. Porezi se rađaju iz davanja, bilo prisilnog ili dobrovoljnog za potrebe zajednice. Porezi su se u državama starog vijeka kao što su Egipat ili Babilon ubirali najvećim dijelom u naturi i bili su najvažniji segment među državnim prihodima potrebnim za održavanje dvora, građenje, odnosno za pokriće ratnih troškova, a poslije su korišteni i za druge svrhe ovisno o razvoju pojedinih državnih funkcija. U prošlosti su porezi također bili usko vezani i uz religiju, tj. uz svećenike, naime u staroj Grčkoj davanja su se ubirala u nekim iznimnim situacijama kao što su praznici, vjerski obredi i sl. Inače, bogati građani su dobrovoljno davali u riznicu jer su se takva davanja smatrala čašću. Međutim, robovi i narodi pokoreni u osvajačkim ratovima bili su dužni prisilno plaćati poreze. Tako je stara Grčka u 4. i 5. stoljeću prije Krista imala već vrlo razvijen porezni sustav.¹

¹ Jelčić, Ba.; Javne financije; RriFPlus; Zagreb; 2001.; str. 33.

Razvoj poreza nadzire se i u starom Rimu gdje su davanja postala značajna pojavom novca. Tako se ističu različite vrste carina i pristojbi, ali i osobni porezi te porezi na imovinu. No, takve vrste davanja su bile nametnute pokorenim narodima i državama dok je oporezivanje rimskih građana bilo vrlo slabo razvijeno. Političke i ekonomske prilike rezultirale su sve većim potrebama carstva tako da prikupljeni javni prihodi nisu bili dovoljni za njihovo podmirenje. U traženju novih načina prikupljanja prihoda ukinute su i privilegije rimskim građanima pa su tako i oni postali porezni obveznici. Uz porez na promet, carine, porez na potrošnju uvodi se još i porez na imovinu te osobni porezi.

Međutim tijekom povijesti je postojao i jak otpor za uvođenjem stalnih poreza kao izvora javnih prihoda. Tek u kapitalizmu mjesto i uloga poreza dobiva na značenju, upravo zbog činjenice da kapitalistička država ima određenu ulogu i funkcije koje zahtijevaju dodatna financijska sredstva koja se mogu nametnuti jedino oporezivanjem. Po prvi put u 19. stoljeću sve veća pažnja se poklanja neposrednim porezima, ali i posrednim porezima tzv. akcizama i oni kao takvi postaju vrlo značajni javni prihodi poreznih sustava mnogih zemalja²

² Ibid.; str. 33.

3. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST (PDV)

U financijskoj se literaturi, kao godina kada se prvi put javlja ideja o oporezivanju prometa primjenom poreza na dodanu vrijednost, navodi 1918. odnosno 1919. godina. Prvu je zamisao, o uvođenju poreza na dodanu vrijednost, predložio tvorničar i porezni savjetnik Wilhelm von Siemens, te je iznio zamisao prema kojoj bi Njemačka trebala uvesti oplemenjeni porez na promet.

Posebnu važnost u povijesnom tijeku uvođenja poreza na dodanu vrijednost ima 1957. godina. Te godine osnovana je Europska ekonomska zajednica (EEZ), koja je 1986. godine promijenila naziv u Europsku uniju. Osnivanjem Europske ekonomske zajednice (Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka), zemlje članice su preuzele i obvezu međusobnog usklađenja propisa kojima se uređuje oporezivanje prometa i drugih posrednih poreza. U svrhu realizacije ovog cilja Europska ekonomska zajednica je 1960. godine osnovala Komisiju za fiskalna i financijska pitanja na čelu sa sveučilišnim profesorom Fritzom Neumarkom. Kao plod svog rada Komisija je 1963. godine predložila da zemlje članice Europske ekonomske zajednice, izvrše izmjenu postojećeg sustava oporezivanja prometa koji je bio u obliku bruto-svefaznog poreza na promet u neto-svefazni porez na promet, odnosno da uvedu porez na dodanu vrijednost. Na temelju prijedloga Neumarkova komiteta, Vijeće Europske ekonomske zajednice donijelo je odluku da se u zemljama članicama Zajednice oporezivanje prometa treba vršiti isključivo predloženim neto-svefaznim porezom, odnosno porezom na dodanu vrijednost. Porez na dodanu vrijednost u svoje porezne sustave uvele su Francuska i Njemačka 1. siječnja 1968. godine, Nizozemska i Švedska 1969. godine, Luksemburg i Norveška 1970. godine, Belgija 1971. godine i tako dalje. Zakon o porezu na dodanu vrijednost donesen je u Republici Hrvatskoj 1995. godine, a primjena ovog Zakona bila je predviđena za 1. siječnja 1997. godine, ali je odgođena za 1. siječnja 1998. godine.³

³ Jelčić, B., Lončarić-Horvat, O., Šimović, J., Arbutina, H.; Financijsko pravo i financijska znanost; Narodne novine; Zagreb; 2002.; str. 366.-444.

Porez na dodanu vrijednost je porez koji se obračunava i plaća u svim fazama proizvodnog i prometnog ciklusa, ali tako da se u svakoj fazi oporezuje samo iznos dodane vrijednosti koja se ostvarila u toj fazi proizvodno – prometnog ciklusa. Upravo zbog ove činjenice što se oporezivanje dodane vrijednosti obavlja u svim fazama proizvodnog i prometnog ciklusa u osnovi se radi o neto – svefaznom porezu na promet. Porez na dodanu vrijednost je jedna od varijanti općeg poreza na promet dobara i usluga.

Porez na dodanu vrijednost jest porez potrošnog tipa, čija se primjena zasniva na sljedećim polaznim pravilima:

1. svaka isporuka dobara i usluga mora biti oporezovana porezom na dodanu vrijednost, ako nije oslobođena posebnom odredbom,
2. niti jedna isporuka dobara i usluga ne smije biti obuhvaćena porezom na dodanu vrijednost dva ili više puta,
3. porez na dodanu vrijednost u isporukama dobara i usluga u poduzetničke svrhe mora biti putem „pretporeza“ odbijen, kako bi se ostvarilo načelo njegove neutralnosti u poduzetničkim aktivnostima,
4. svaki poduzetnik zahtijeva od svojih dobavljača (poduzetnika) da na računima iskažu zaračunani porez na dodanu vrijednost kako bi ga oni mogli odbiti kao svoj pretporez.

Najvažnije prednosti poreza na dodanu vrijednost pred drugim oblicima oporezivanja prometa su:

- izostanak kumulativnog učinka,
- otežano izbjegavanje plaćanja poreza na dodanu vrijednost,
- neutralnost poreza na dodanu vrijednost u poduzetničkom području.⁴

⁴Ibid. str. 366.-444.

3.1. Porezni obveznik

Porezni obveznik je svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti.

Gospodarska djelatnost je svaka djelatnost proizvođača, trgovaca ili osoba koje obavljaju usluge, uključujući rudarske i poljoprivredne djelatnosti te djelatnosti slobodnih zanimanja. Gospodarskom djelatnošću smatra se i iskorištavanje materijalne ili nematerijalne imovine u svrhu trajnog ostvarivanja prihoda.

Samostalnost ne postoji u slučaju zaposlenika i drugih osoba koje su povezane s poslodavcem ugovorom o radu ili drugim ugovorom kojim se uređuje odnos poslodavca i posloprimca glede radnih uvjeta, naknada i obveza poslodavca, a koji ima obilježja nesamostalnosti.

Poreznim obveznikom smatra se i svaka osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva koja kupcu otpremi ili preveze prodavatelj, sam kupac ili druga osoba za njihov račun na područje druge države članice.

Poreznim obveznicima članka ne smatraju se tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima i u slučaju kada ubiru pristojbe, naknade i druga plaćanja u vezi s obavljanjem djelatnosti ili transakcija u okviru svog djelokruga ili ovlasti. Ako bi obavljanje tih djelatnosti, kao da nisu porezni obveznici, dovelo do znatnog narušavanja načela tržišnog natjecanja kod obavljanja takvih djelatnosti ili transakcija, ta se tijela smatraju poreznim obveznicima u vezi s tim djelatnostima ili transakcijama.⁵

⁵ Čl. 6. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

3.2. Porezna osnovica

Osnovica PDV-a je naknada za isporučena dobra ili obavljene usluge uključujući iznose subvencija koji su izravno povezani s cijenom isporučenih dobara ili usluga.

Naknadom se smatra sve ono što primatelj dobara treba dati ili platiti za isporučena dobra i obavljene usluge, osim PDV-a. U poreznu osnovicu ulazi i sve ono što neka druga osoba, a ne primatelj dobara ili usluga, da ili plati odnosno treba dati ili platiti poreznom obvezniku za isporučena dobra ili obavljene usluge. Naknadom za isporuku dobara smatraju se i svi iznosi koje je isporučitelj zaračunao (naplatio) kupcu po osnovi isporuke kao što su troškovi prijevoza, postavljanja, slanja, osiguranja, ugrađene dodatne opreme, provizije, troškovi pakiranja i slično. U naknadu ulaze i dobrovoljno plaćeni iznosi. Naknadom se smatraju i iznosi posebnih poreza, trošarina, pristojbi, carina, osim PDV-a, koji se uračunavaju u vrijednost isporuke i zaračunavaju kupcu.

Porezna osnovica kod stjecanja dobara unutar Europske unije utvrđuje se temeljem istih elemenata koji se koriste za određivanje porezne osnovice za isporuke istih dobara u tuzemstvu. U poreznu osnovicu uračunavaju se iznosi posebnih poreza, trošarina i pristojbi koji se plaćaju pri stjecanju dobara iz druge države članice.

Iznimno kada trgovac koji je registriran za prodaju motornih vozila odnosno leasing društvo, koji ne nabavljaju motorna vozila za vlastite potrebe, u vrijednosti isporuke iskazuju posebni porez na motorna vozila koji se plaća prema posebnom propisu radi uporabe na cestama u Republici Hrvatskoj, a koji prenose na stjecatelja motornog vozila odnosno korisnika leasinga taj iznos poreza ne uključuju u poreznu osnovicu za obračun PDV-a. Prilikom utvrđivanja posebnog poreza na motorna vozila koji se ne uključuje u poreznu osnovicu za obračun PDV-a u obzir se uzima iznos posebnog poreza koji stjecatelj motornog vozila odnosno korisnik leasinga nije otplatio.

U naknadu ne ulaze iznosi primljeni od osiguravatelja po osnovi naknada šteta. U naknadu ne ulaze ni iznosi primljeni za otklanjanje nastalih šteta po osnovi prirodnih nepogoda do visine utvrđene očevidnikom nadležnog tijela. Isto se odnosi i na iznose primljene za uništena ili otuđena dobra.⁶

⁶ Čl. 41. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 79/13, 85/13 – ispravak, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17, 128/17, 1/19

U naknadu ne ulaze subvencije i ostala poticajna sredstva iz proračuna ako nisu izravno povezana s cijenom isporučenih dobara ili usluga.

U poreznu osnovicu ne ulaze sniženja cijene i popusti što se kupcu odobri u trenutku ispostavljanja računa ili u trenutku isporuke.⁷

3.3. Porezna stopa

PDV se obračunava i plaća po stopi 25%. PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi 5% na isporuke sljedećih dobara i usluga:

- sve vrste kruha,
- sve vrste mlijeka (kravlje, ovčje, kozje), koje se stavlja u promet pod istim nazivom u tekućem stanju, svježe, pasterizirano, homogenizirano, kondenzirano (osim kiselog mlijeka, jogurta, kefira, čokoladnog mlijeka i drugih mliječnih proizvoda), nadomjeske za majčino mlijeko,
- knjige stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja, udžbenike za pedagoški odgoj i obrazovanje, za osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje, u svim fizičkim oblicima,
- lijekove koji se izdaju na liječnički recept i koji imaju odobrenje nadležnog tijela za lijekove i medicinske proizvode,
- medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti isključivo za osobnu uporabu invalida propisane Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- kino ulaznice,
- novine novinskog nakladnika koji ima statut medija, otisnute na papiru koje izlaze dnevno, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju,
- znanstvene časopise.⁸

⁷ Čl. 41. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 79/13, 85/13 – ispravak, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17, 128/17, 1/19

⁸ Čl. 38. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi 13% na isporuke sljedećih dobara i usluga:

- usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma,
- novine i časopise novinskog nakladnika koji ima statut medija te novine i časopise nakladnika za koje ne postoji obveza donošenja statuta medija prema posebnom propisu, otisnute na papiru koji izlaze periodično te osim onih koji u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju,
- jestiva ulja i masti, biljnog i životinjskog podrijetla,
- dječje sjedalice za automobile te dječju hranu i prerađenu hranu na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu,
- isporuku vode, osim vode koja se stavlja na tržište u bocama ili u drugoj ambalaži, u smislu javne vodoopskrbe i javne odvodnje prema posebnom propisu,
- ulaznice za koncerte,
- isporuku električne energije do drugog isporučitelja ili krajnjeg korisnika, uključujući naknade vezane uz tu isporuku,
- javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i odvojenog sakupljanja otpada prema posebnom propisu,
- urne i ljesove,
- sadnice i sjemenje,
- gnojiva i pesticide te druge agrokemijske proizvode,
- hranu za životinje, osim hrane za kućne ljubimce.⁹

⁹ Čl. 38. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

3.4. Utvrđivanje i obračunavanje poreza na dodanu vrijednost

Obvezu obračuna i iskazivanja PDV-a u poreznoj prijavi ima porezni obveznik koji može biti fizička ili pravna osoba. Prijavu ispisuje na predviđenom obrascu i predaju u ispostavu Porezne uprave koju ima u svom sjedištu. Razdoblje oporezivanja je kalendarska godina, odnosno razdoblje poslovanja u određenoj godini ukoliko je porezni obveznik poslovao samo jedan dio godine. Jedino pri uvozu dobara PDV obračunava nadležna carinarnica u skladu s carinskim propisima. Obračunska razdoblja su od prvog do posljednjeg dana u tromjesečju. Iznimka su oni poduzetnici čija vrijednost dobara i usluga iznosi manje od 300.000,00 kn. Ovakav poduzetnik će se sam prijaviti u poreznu upravu i zatražiti podnošenje prijave od prvog do posljednjeg dana u mjesecu.

Porezna obveza obveznika poreza na dobit se utvrđuje tako da se obračunati PDV u izdanim računima umanjuje za iskazani pretporez na ulaznim računima. Porezna obveza obveznika poreza na dohodak se utvrđuje tako da se obračunati PDV u primljenim naknadama za izdane račune umanjuje za iskazati pretporez po plaćenim ulaznim računima.

Ako se za isporuke dobara ili obavljene usluge kontinuirano izdaju računi, smatra se da su dobra isporučena i usluge izvršene protekom razdoblja na koje se računi ili plaćanja odnose.

Pravo na povrat PDV-a ima:

1. porezni obveznik ako podnese zahtjev ukoliko je svota pretporeza veća od obveze,
2. porezni obveznik ima pravo na povrat PDV-a kojeg su mu zaračunali drugi porezni obveznici u RH za isporučena pokretna dobra i usluge ili prilikom uvoza dobara u EU.

Zahtjev se podnosi Poreznoj upravi najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine koja slijedi godinu u kojoj je pravo na povrat ostvareno. Razdoblje za povrat ne smije biti dulje od jedne godine, niti kraće od 3 mjeseca.

Svota za koju se traži povrat ne smije biti manja od 3.100,00 kuna, ako se povrat odnosi na razdoblje kraće od jedne godine, a ako se odnosi na jednu godinu ne smije biti manja od 400,00 kuna. Povrat PDV-a imaju pravo i porezni obveznicima sa sjedištem u drugoj državi članici EU. Nova kategorija povrata koja se ostvaruje za isporučena dobra i usluge u tuzemstvu i za uvoz dobara.¹⁰

¹⁰ Čl. 36. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

Da bi se ostvario povrat, moraju biti zadovoljeni slijedeći uvjeti:

1. da tijekom razdoblja povrata nisu imali sjedište ili stalnu poslovnu jedinicu, niti prebivalište ili boravište u drugoj državi članici EU,
2. da nisu isporučivali dobra ili usluge u tuzemstvu, osim prijevoznih i s prijevozom povezanih usluga oslobođenih plaćanja PDV-a,
3. da nisu isporučivali dobra i usluge na koje je tuzemni poduzetnik bio obavezan obračunati PDV.¹¹

3.5. Plaćanje poreza na dodanu vrijednost

Porez na dodanu vrijednost (PDV) plaća se na:

- isporuke svih dobara i usluga što se obavljaju na osnovu zakonskih odredbi ili odluka državnih tijela,
- isporuke u tuzemstvu svih vrsta dobara (proizvodi, roba, građevine, oprema...) i na sve obavljene usluge uz naknadu što ih poduzetnik obavi baveći se svojom gospodarskom ili drugom djelatnosti ako im je mjesto oporezivanja u tuzemstvu,
- uvoz dobara u tuzemstvo, što podrazumijeva unos, prijam i drugi oblici uvoza dobara.

Nabrojat ćemo samo neke od usluga na koje su porezni obveznici dužni platiti

PDV:

- telekomunikacijske usluge,
- opskrba vodom, plinom, električnom energijom, rashladnom i toplinskom energijom,
- prijevoz dobara,
- usluge u morskim/riječnim i zračnim lukama,
- prijevoz putnika,
- isporuka novih dobara proizvedenih za prodaju;
- transakcije vezane uz poljoprivredne proizvode, koje obavljaju interventne poljoprivredne agencije,¹²

¹¹ Čl. 36. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

¹² Čl. 47. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

- organizacija trgovačkih sajmova i izložbi,
- skladištenje,
- aktivnosti komercijalnog reklamiranja,
- aktivnosti putničkih agencija,
- aktivnosti trgovina za svoje zaposlenike, zadruge, tvorničkih kantina i sličnih pogodnosti;
- aktivnosti radija i televizije koje nisu oslobođene plaćanja PDV-a.¹³

¹³ Čl. 47. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

4. POREZNA OSLOBAĐANJA

Porezna oslobađanja sustavni su element svakog sustava poreza na promet. Međutim, ono po čemu se sustavi poreza na promet pri tome međusobno razlikuju odnosi se prije svega na obuhvat proizvoda i uslugama odnosno djelatnosti na koje se porezna oslobađanja odnose. Pri tome je potrebno napomenuti da se porezna oslobađanja u sustavu poreza na dodanu vrijednost po svojim efektima djelovanja u bitnom razlikuju od poreznih oslobađanja u drugim sustavima oporezivanja prometa. Tako na primjer, poreza oslobađanja u sustavu poreza na promet proizvoda i usluga značila su za poreznog obveznika materijalnu korist. Međutim, to ne mora biti uvijek slučaj s poreznim oslobađanjima kod poreza na dodanu vrijednost, jer ova prednost ovisi o tome ostvaruje li porezni obveznik pri tome pravo na odbitak pretporeza ili ne.

Teoretski gledano, porezom na promet proizvoda i usluga trebala bi se oporezivati cjelokupna gospodarska aktivnost i na taj način bi se izbjegle ekonomske iskrivljenosti do kojih dolazi kroz porezna oslobađanja. No, unatoč ovoj činjenici, sve zemlje propisale su u svojim sustavima oporezivanja prometa i određene oslobađanja.

Vodeći računa o naprijed navedenom nedostatku, jedna od osnovnih namjera Šeste direktive Europske unije bila je u tome da se u krug poreznih oslobađanja uključi što manji broj proizvoda i usluga. Ovaj pristup porezanim oslobađanjima ekonomski je opravdan jer štiti načelo neutralnosti u oporezivanju i jer se na taj način kaskadni učinak u oporezivanju svodi na minimum. Također je važno istaći da je pri malom broju izuzeća porezna osnovica poreza na dodanu vrijednost šira pa se isti financijski učinak u oporezivanju može postići nižom poreznom stopom.¹⁴

Poreza na dodanu vrijednost oslobođeni su porezni obvezni:

1. za određene usluge prijevoza,
2. pri uvozu,
3. pri izvozu,
4. kod obavljanja usluga na pokretnoj imovini,
5. za usluge međunarodnog prijevoza,¹⁵

¹⁴ Jelčić, B., Lončarić-Horvat, O., Šimović, J., Arbutina, H.; *Financijsko pravo i financijska znanost*; op. cit.; str. 366.-444.

¹⁵ Čl. 39. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

6. za određene isporuke koje su izjednačene s izvozom,
7. za usluge posredovanja,
8. za transakcije koje se odnose na međunarodnu trgovinu.¹⁶

¹⁶ Čl. 39. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

5. RAČUNI, POSLOVNE KNJIGE, EVIDENCIJE, POREZNI OBRASCI I POTVRDE

Porezni obveznici dužni su izdavati račune te voditi poslovne knjige i evidencije radi oporezivanja prema propisima kojima se uređuje pojedina vrsta poreza. Računom se za potrebe oporezivanja smatra i svaka isprava kojom se obračunavaju isporuke bez obzira na to u kojem obliku i pod kojim nazivom je izdana. Porezni obveznici dužni su postupati prema odredbama ovoga članka i u slučaju kad su te knjige i evidencije dužni voditi i prema drugim propisima. Porezni obveznici koji isporuku dobara ili obavljanje usluga naplaćuju u gotovini obvezni su promet iskazivati potpuno, točno, pravodobno i uredno putem naplatnih uređaja ili na drugi odgovarajući način. Stalna poslovna jedinica strane osobe i pravna osoba čiji je osnivač strana osoba dužne su izdavati račune, voditi poslovne knjige i evidencije radi oporezivanja prema poreznim propisima koji se primjenjuju u Republici Hrvatskoj.¹⁷

Računi za gotovinski promet, isječci vrpce ili potvrdnice iz naplatnih uređaja moraju sadržavati najmanje ove podatke:

1. broj i nadnevak izdavanja,
2. ime (naziv), adresu i osobni identifikacijski broj poduzetnika koji je isporučio dobra ili obavio usluge te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena,
3. količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
4. ukupni iznos naknade i poreza razvrstani po poreznoj stopi.¹⁸

Porezni obveznik može izdati račun u elektroničkom obliku ako primatelj računa izričito ne odbija takav način ispostavljanja računa.¹⁹

¹⁷ Čl. 62. Općeg poreznog zakona – NN br. 115/16, 106/18

¹⁸ Čl. 63. Općeg poreznog zakona – NN br. 115/16, 106/18

¹⁹ Čl. 63a. Općeg poreznog zakona – NN br. 115/16, 106/18

Iznimno, računi se ne moraju ispostavljati ako se promet ostvaruje od priređivanja lutrijskih igara, igara klađenja, igara u kasinima te na automatima za igre na sreću i zabavu, ako se pretežni dio vrijednosti prometa odnosi na maloprodaju dnevnog tiska, duhana i duhanskih prerađevina, maraka i drugih poštanskih vrijednosnica, ako se prodaja obavlja putem automata, ako se vlastiti poljoprivredni proizvodi proizvedeni na vlastitom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu izravno prodaju krajnjem potrošaču u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, ako se prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda obavlja na tržnicama i otvorenim prostorima.

Prodajom na tržnicama i otvorenim prostorima smatra se isključivo prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda krajnjem potrošaču koja se obavlja na neki od sljedećih načina:

- na štandovima i klupama na tržnicama na malo,
- na štandovima i klupama izvan tržnica na malo.²⁰

Knjigovodstvo se mora voditi u skladu s propisima i na način da stručna treća osoba može u primjerenom roku steći pregled nad poslovanjem poduzetnika te nastankom, razvojem i okončanjem poslovnih događaja.²¹

Knjiženja i druga evidentiranja treba obavljati potpuno, točno, pravodobno i uredno. Primitke i izdatke blagajne (gotovinski promet) treba bilježiti slijedom njihova nastanka svakodnevno. Bilježenje podataka u poslovne knjige mora se temeljiti na urednim i vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama. Knjigovodstvene isprave koje su izrađene na papiru mogu se pretvoriti u elektronički zapis ako se osigura vjerodostojnost podrijetla, cjelovitost sadržaja i čitljivost od trenutka pretvorbe do kraja razdoblja propisanog za čuvanje knjigovodstvene isprave. Smatra se da je isprava za knjiženje uredna kad se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, što znači narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovne promjene povodom koje je sastavljena. Vjerodostojna je isprava ona koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj. Knjiženja i druga evidentiranja ne smiju se mijenjati na način da se prvotni sadržaj više ne može utvrditi.²²

²⁰ Čl. 64. Općeg poreznog zakona – NN br. 115/16, 106/18

²¹ Čl. 65. Općeg poreznog zakona – NN br. 115/16, 106/18

²² Čl. 66. Općeg poreznog zakona – NN br. 115/16, 106/18

Ne smiju se obaviti ni izmjene takvog značaja da je neizvjesno jesu li provedene odmah ili naknadno. Evidencije o dnevnom gotovinskom prometu moraju se voditi na mjestu na kojem se ti primici ostvaruju i u svakom trenutku moraju biti dostupne poreznom tijelu u postupku poreznog nadzora. Smatra se da se poslovne knjige, osim evidencija o dnevnom gotovinskom prometu, vode pravodobno ako se njima osiguravaju podaci bitni za pravodobno utvrđivanje i prijavljivanje (izvješćivanje) te plaćanje poreznih obveza. Poslovne knjige i druge evidencije moraju se voditi u skladu s načinom oporezivanja poreznog obveznika i prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva. Obveznici poreza na dohodak vode jednostavno knjigovodstvo, a obveznici poreza na dobit dvojno knjigovodstvo.

Poslovne knjige i druge evidencije mogu se voditi i u elektroničkom obliku ako ti oblici knjigovodstva, zajedno s pritom primijenjenim postupcima, odgovaraju temeljnim načelima urednoga knjigovodstva. Kod evidencija koje se vode samo prema poreznim propisima način vođenja mora odgovarati svrsi koju evidencije trebaju ispuniti za oporezivanje.

Pri vođenju poslovnih knjiga i drugih evidencija u elektroničkom obliku mora se osigurati da podaci u roku čuvanja budu raspoloživi i da se u svako doba unutar primjerenog roka mogu učiniti čitljivima. Tijek postupka mora se zajedno sa svim promjenama dokazati pomoću sustavne dokumentacije. Poslovne knjige i druge evidencije s pripadajućom dokumentacijom moraju se voditi i čuvati na način da su dostupne poreznim tijelima. Ako za stalne poslovne jedinice u inozemstvu, prema inozemnim propisima, postoji obveza vođenja knjigovodstva koju porezni obveznik ispunjava, poslovne se knjige i druge evidencije ne moraju voditi i čuvati u tuzemstvu. U tom se slučaju stanja i poslovni rezultati iz knjigovodstva u inozemstvu moraju preuzeti u knjigovodstvo tuzemnoga poreznog obveznika ako su bitni za oporezivanje, uz naznaku i obrazloženje određenih prilagodbi tuzemnim poreznim propisima. Ako porezni obveznik vodi knjige i druge evidencije koje nisu zakonom propisane kao obvezne, a koristi ih za utvrđivanje porezne obveze, dužan ih je voditi u skladu s odredbama ovoga članka.²³

²³ Čl. 66. Općeg poreznog zakona – NN br. 115/16, 106/18

Ako se za knjiženja ili druga evidentiranja koristi jezik i pismo koji nisu u službenoj uporabi, porezno tijelo zatražit će ovjereni prijevod na hrvatski jezik i latinično pismo. Ako se koriste kratice, brojke, slova ili simboli, onda njihovo značenje mora biti jednoznačno utvrđeno. Na početku poslovanja porezni obveznik mora popisati svu imovinu i obveze te navesti njihove pojedinačne vrijednosti. Takav se popis mora sastaviti i krajem svake poslovne godine kao godišnji popis. Osim godišnjeg popisa, porezni obveznik mora popisati imovinu i obveze i u drugim slučajevima, a posebno po nalogu poreznog tijela u postupku poreznog nadzora, pri promjenama cijena dobara ili poreznih stopa ako je to bitno za oporezivanje isporuka tih dobara, kod statusnih promjena i kod otvaranja postupka stečaja ili postupka likvidacije ili prestanka obavljanja djelatnosti. Kod promjene cijena dobara iz stavka 14. ovog članka nije nužan popis imovine ako se u knjigovodstvenim evidencijama mogu osigurati podaci o vrijednosti robe na zalihi. Popisne liste smatraju se knjigovodstvenim ispravama. Evidencije i isprave o dnevnom gotovinskom prometu, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave te druge evidencije čuvaju se deset godina od početka tijeka zastare, ako posebnim propisom nisu propisani dulji rokovi. Ministar financija pravilnikom će propisati način osiguranja vjerodostojnosti podrijetla, cjelovitosti sadržaja i čitljivosti knjigovodstvene isprave pretvorene u elektronički zapis za porezne potrebe.²⁴

²⁴ Čl. 66. Općeg poreznog zakona – NN br. 115/16, 106/18

6. OTKRIVANJE I SUZBIJANJE PRIJEVARA NA PODRUČJU POREZA NA DODANU VRIJEDNOST

Prijevare na području poreza na dodanu vrijednost oduvijek su privlačile sve one koji pronalaze način da na nezakonit način sebi priskrbe dobit koja im ne pripada. Prijevare na ovom području ozbiljan su problem u svim državama članicama Europske unije. Što je veća stopa porezne obveze to predstavlja veći poticaj na prijevaru. Po nekim procjenama se na području Europske unije zbog ovih prijevara godišnje izgubi i nekoliko trilijuna kuna poreznih prihoda. Upravo zbog ovih podataka sve zemlje ulažu posebne napore u suzbijanju ovih prijevara.

U osnovi postoje dvije vrste prijevara na ovom području:

1. transakcije oporezive PDV-om ne iskazuju se na prijavi,
2. iskazuju se neopravdani odbici pretporeza.

Transakcije koje su oporezive a ne iskazuju se na prijavu spadaju u tzv. „sivu ekonomiju“, te je prisutna u svim djelatnostima ali je tipična za djelatnosti u kojima se računi malih iznosa podmiruju u gotovini. U ovom slučaju sami primatelji dobara ili usluga prilikom plaćanja u gotovini ne dobivaju račun za obavljenju uslugu a nerijetko ga ni ne zahtijevaju. U ovim slučaju izdati odnosno ne izdati račun je potpuno izvan kontrole Porezne uprave. Kada ne izda račun prodavatelj ovu transakciju uopće ni ne zavede u poslovne knjige i evidencije, te na taj način je usluga prodana a ne postoji trag o istoj. Poduzetnici također pribjegavaju i metodi u kojoj iskazuju neopravdan odbitak pretporeza. Ovo je najjednostavnije ukoliko nema računa ili postoji račun koji ne sadrži sve zakonom propisane podatke, jer prema Zakonu o PDV-u porezni obveznik može odbiti pretporez samo ako ima račun.

Još jedan način prijevara na području PDV-a odnosi se na izdavanje fiktivnih računa. Dvije su vrste fiktivnih računa:

1. formalno ispravan račun koji se ne odnosi na stvarnu transakciju i koristi se jedino za odbitak pretporeza,
2. račun koji se temelji na stvarnoj transakciji, ali ga izda poduzetnik koji za to nije ovlašten; to se događa ako poduzetnik koji obavlja transakciju ne želi platiti PDV.²⁵

²⁵ Otkrivanje i suzbijanje prijevara na području pdv-a; dostupno na: www.ijf.hr; pristupljeno: 21.03.2019.

7. PREKRŠAJNE ODREDBE

Porezni prekršaj je povreda poreznog propisa koja je kao prekršaj propisana Zakonom i posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza. Prekršajni postupak u prvom stupnju vodi i rješenje o prekršaju donosi vijeće za prekršajni postupak nadležnog područnog ureda Porezne uprave, odnosno Carinske uprave. Ministar financija, na prijedlog ravnatelja Porezne uprave, može imenovati više vijeća za prekršajni postupak u područnim uredima. Vijeće za prekršajni postupak ima predsjednika i dva člana koje na prijedlog ravnatelja Porezne uprave imenuje ministar financija. Predsjednik vijeća za prekršajni postupak predsjedava i rukovodi radom vijeća. Za predsjednika vijeća za prekršajni postupak može se imenovati osoba koja je diplomirani pravnik s položenim pravosudnim ispitom. Vijeće za prekršajni postupak može ovlastiti člana vijeća za vođenje postupka i donošenje odluka tijekom postupka, osim donošenja odluke o prekršaju. O žalbi na rješenje doneseno u prvostupanjskom prekršajnom postupku rješava Visoki prekršajni sud, osim ako Prekršajnim zakonom nije propisano drugačije. Na prekršajni postupak koji vodi porezno tijelo primjenjuju se odredbe Prekršajnog zakona.²⁶

Novčanom kaznom za prekršaj kaznit će se porezni obveznik u iznosu od 1.000,00 do 200.000,00 kuna ako:

1. kao osoba koja stječe nova prijevozna sredstva ne obračuna PDV,
2. ne obračuna PDV u slučaju prijenosa porezne obveze,
3. ne prijavi ili ne prijavi u propisanom roku svaku promjenu ili prestanak svoje djelatnosti kao poreznog obveznika ili ne podnese zahtjev za izdavanje PDV identifikacijskog broja,
4. u računu ne iskaže sve propisane podatke,
5. u računu iznos PDV-a koji treba platiti nije iskazan u kunama,
6. ne izvijesti nadležnu ispostavu Porezne uprave da će račune koje je izdao i koje je primio čuvati izvan područja Republike Hrvatske,²⁷

²⁶ Čl. 191. Općeg poreznog zakona – NN br. 115/16, 106/18

²⁷ Čl. 130. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

7. počne primjenjivati postupak oporezivanja marže u posebnim slučajevima, a o tome nije izvijestio ili nije u propisanom roku izvijestio nadležnu ispostavu Porezne uprave,
8. ne popiše zalihe dobara za koje se mijenja stopa PDV-a.

Novčanom kaznom od 500,00 do 40.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi.²⁸

Novčanom kaznom za prekršaj kaznit će se porezni obveznik u iznosu od 2.000,00 do 500.000,00 kuna, ako:

1. netočno utvrdi poreznu osnovicu,
2. ne obračuna PDV po propisanoj stopi,
3. koristi oslobođenja od plaćanja PDV-a suprotno odredbama Zakona,
4. odbije pretporez koji se po ovome Zakonu ne može odbiti,
5. ne uplati ili ne uplati u propisanom roku obračunani i prijavljeni iznos PDV-a na propisani uplatni račun,
6. ne izda račun ili ga ne izda u propisanom roku,
7. račun izda primatelj koji ne ispunjava uvjete za izdavanje računa,
8. ne čuva račune i ostalu dokumentaciju u propisanom roku,
9. u svom knjigovodstvu ne osigurava sve podatke u vezi s obračunom i plaćanjem PDV-a,
10. ne podnese ili ne podnese u propisanom roku nadležnoj ispostavi Porezne uprave prijavu PDV-a i prijavu o tuzemnim isporukama s prijenosom porezne obveze,
11. porezni obveznik u prijavi PDV-a, koju podnosi za posljednje razdoblje oporezivanja kalendarske godine ili za posljednje razdoblje oporezivanja u kojem je poslovao, ne obavi sva usklađenja i ispravke,
12. u prijavi PDV-a ne iskaže sve propisane podatke,
13. prijavu za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica Europske unije ne podnese ili ne podnese u propisanom roku ili ne iskaže sve propisane podatke,²⁹

²⁸ Čl. 130. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

²⁹ Čl. 131. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

14. ne podnese ili ne podnese u roku prijavu za isporuke ili stjecanje novih prijevoznih sredstava ili ako ne iskaže vrijednost isporuka odnosno stjecanja novih prijevoznih sredstava,
15. Zbirnu prijavu ne podnese ili ju ne podnese u propisanom roku ili ne iskaže sve propisane podatke,
16. obračuna PDV po posebnom postupku oporezivanja, a djeluje samo kao posrednik,
17. kao preprodavatelj istodobno primjenjuje redovni postupak oporezivanja PDV-om i posebni postupak oporezivanja marže, a ne vodi ili netočno vodi posebne evidencije za svaki od ovih postupaka,
18. na računu za isporučena dobra koja podliježu posebnom postupku oporezivanja marže iskaže iznos PDV-a,
19. kao organizator prodaje putem javne dražbe u evidencijama ne iskaže propisane podatke,
20. kao organizator prodaje putem javne dražbe u računu ne iskaže propisane podatke ili izdvojeno iskaže iznos PDV-a,
21. ne izdaje račune i/ili ne vodi evidencije o transakcijama s investicijskim zlatom odnosno ne čuva potrebne podatke u propisanom roku,
22. ne podnese prijavu u vezi s posebnim postupcima ili je ne podnese u propisanom roku,
23. obračunani i prijavljeni PDV za posebne postupke ne plati ili ne plati u propisanom roku u kunama na uplatni račun propisan posebnim propisom,
24. ne vodi evidencije o transakcijama u okviru posebnih postupaka oporezivanja ili ako ih na zahtjev Porezne uprave Republike Hrvatske i poreznog tijela države članice potrošnje ne stavi na raspolaganje ili ih ne čuva u propisanom roku,
25. ne vodi evidencije o postupku oporezivanja prema naplaćenim naknadama te ako ne obračuna i uplati PDV na propisani način,
26. kao porezni zastupnik ne plati PDV kao jamac plataca,³⁰

³⁰ Čl. 131. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

27. ne podnese ili ne podnese u propisanom roku prijavu za isporuke u druge države članice Europske unije prethodno uvezenih dobara u okviru postupaka 42 i 63 ili ako u njoj ne iskaže sve potrebne podatke,

28. ne podnese ili ne podnese u propisanom roku posebnu evidenciju o primljenim računima ili ako u njoj ne iskaže sve potrebne podatke.

Novčanom kaznom od 1.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi.³¹

³¹ Čl. 131. Zakona o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

8. MIŠLJENJE SREDIŠNJEG UREDA

8.1. Oslobođenja od plaćanja PDV-a

Porez na dodanu vrijednost - Porezni obveznik
Broj klase:410-19/14-01/615
Urudžbeni broj:513-07-21-01/14-2
Zagreb, 30.12.2014
Oslobođenja od plaćanja PDV-a
<p>Ustanova iz dostavnog popisa postavila nam je upit o statusu obzirom na porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) te primjeni oslobođenja od plaćanja PDV-a. Ustanovu je osnovala Republika Hrvatska sukladno Zakonu o Savjetodavnoj službi (Narodne novine, broj 50/12 i 148/13), a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo poljoprivrede. U upitu se navodi da se Ustanova kao organizator 53. IALB - dana 2014. - Kongres europskih poljoprivrednih savjetodavki i savjetodavaca, prilikom izdavanja računa pozivala na odredbe članka 6. stavka 5. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine, broj 73/13, 99/13, 148/13, 153/13 i 143/14, u daljnjem tekstu: Zakon). Nadalje, navodi se da su sudionicima navedenog kongresa za sponzorstva i kotizacije izdani računi u iznosu od 342.315,69 kuna, te se postavlja pitanje o obvezi upisa Ustanove u registar obveznika PDV-a od 01. siječnja 2015. godine.</p> <p>Nadalje, temeljem Rješenja Ministarstva poljoprivrede Ustanova je ovlaštena za provođenje izobrazbe o sigurnom rukovanju pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida po određenim modulima, kategorijama i potkategorijama temeljem Zakona o održivoj uporabi pesticida (Narodne novine, broj 14/14).³²</p>

³² Mišljenje Središnjeg ureda; dostupno na: www.poreznauprava.hr; pristupljeno: 22.03.2019.

Sukladno Zakonu o održivoj uporabi pesticida i Pravilniku o izmjenama i dopunama pravilnika o visini naknada i načinu raspodjele sredstava u postupku registracije sredstava za zaštitu bilja, ocjene aktivne tvari i izdavanja dozvola za sredstva za zaštitu bilja (Narodne novine, broj 38/13) određen je najviši iznos naknade za troškove provedbe osnovne i dopunske izobrazbe, polaganja ispita i izdavanje iskaznice za pojedinačnog obveznika izobrazbe koje su prihod osoba koje obavljaju poslove ili pružaju usluge za koje se plaća naknada, te je Upravno vijeće Ustanove donijelo cjenik kojim je utvrđen iznos naknada. Ustanova poslove i zadatke organiziranja obrazovanja i osposobljavanja iz područja poljoprivrede, ribarstva, šumarstva i ruralnog razvoja temeljem Zakona o Savjetodavnoj službi obavlja kao javnu ovlast. Postavljeno je pitanje može li se na navedene naknade primijeniti oslobođenje propisano člankom 39. stavkom 1. točkom i) Zakona te može li se pozivati na odredbe članka 6. stavka 5. Zakona da se ne smatra poreznim obveznikom u smislu Zakona.

Na postavljeno pitanje odgovaramo u nastavku.

Predmet oporezivanja PDV-om je sukladno članku 4. stavku 1. točki 1. i 3. Zakona isporuka dobara i obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koje obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav.

Sukladno članku 6. Zakona porezni obveznik je svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti.

Prema odredbama članka 6. stavka 5. Zakona, poreznim obveznicima ne smatraju se tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima i u slučaju kada ubiru pristojbe, naknade i druga plaćanja u vezi s obavljanjem djelatnosti ili transakcija u okviru svog djelokruga ili ovlasti. Ako bi obavljanje tih djelatnosti, kao da nisu porezni obveznici, dovelo do znatnog narušavanja načela tržišnog natjecanja kod obavljanja takvih djelatnosti ili transakcija, ta se tijela smatraju poreznim obveznicima u vezi s tim djelatnostima ili transakcijama.³³

³³ Mišljenje Središnjeg ureda; dostupno na: www.poreznauprava.hr; pristupljeno: 21.03.2019.

Slijedom navedenog, Ustanova se ne može pozivati na odredbe članka 6. stavka 5. Zakona, obzirom da se ustanove načelno smatraju poreznim obveznicima.

Usluge osnovne i dopunske izobrazbe, polaganje ispita i izdavanje iskaznice za pojedinačnog obveznika izobrazbe ne mogu se smatrati isporukama koje ne podliježu oporezivanju, već se smatraju gospodarskom djelatnošću koja podliježe oporezivanju PDV-om.

Na navedene usluge može se primijeniti oslobođenje od plaćanja PDV-a iz članka 39. stavka 1. točke i) Zakona, ako je navedeno obrazovanje u vezi s nastavnim programima koje donose nadležna ministarstva.

Naknada od sponzorstva i kotizacija naplaćenih na održanom kongresu ne može se smatrati naknadom za isporuke koje Ustanova obavlja u okviru prenijete javne ovlasti, već se radi o gospodarskoj djelatnosti čija se vrijednost ubraja u izračun praga za upis u registar obveznika PDV-a. Ukoliko je ukupna vrijednost obavljenih isporuka Ustanove u okviru gospodarske djelatnosti u tekućoj kalendarskoj godini bila veća od 230.000,00 kuna, Ustanova je obvezna upisati se u registar obveznika PDV-a od 01. siječnja 2015. godine sukladno odredbama članka 77. stavka 1. Zakona.

Napominjemo da iz odredbi članka 90. stavka 5. Zakona proizlazi da se isporuke koje su oslobođene plaćanja PDV-a prema odredbama članka 39. Zakona ne ubrajaju u izračun praga za upis u registar obveznika PDV.³⁴

³⁴ Mišljenje Središnjeg ureda; dostupno na: www.poreznauprava.hr; pristupljeno: 21.03.2019.

8.2. PDV identifikacijski broj

Porez na dodanu vrijednost - Registriranje za potrebe PDV-a, PDV ID broj i VIES sustav
Broj klase:410-19/15-01/253
Uredžbeni broj:513-07-21-01/16-02
Zagreb, 12.04.2016
PDV identifikacijski broj
<p>Podnositelj upita obratio nam se s pitanjem u vezi PDV identifikacijskog broja. Naime, u upitu se opisuje negativno iskustvo sa uslugama ishođenja, prikupljanja i online objave PDV identifikacijskog broja koje austrijsko Društvo nudi na hrvatskom tržištu i koje za navedene usluge naplaćuje 760 eura godišnje. Navodi se nadalje da Društvo objavljuje navedene podatke na internetskim stranicama www.vat-ue.org (na poljskom jeziku) te www.vat-identification.eu na engleskom jeziku). U svezi navedenog podnositelj upita navodi da je zaprimio nerazumljivu ponudu bečkog Društva te da je popunjenu ponudu poslao na ponuđeni broj. Prema navodima u upitu podnositelj upita je ustanovio da na stranici www.vat-ue.org nisu bili objavljeni podaci sa poslanog zahtjeva zbog čega je podnio prigovor bečkom Društvu ukazavši istom na zavaravajuću ponudu. Navodi se također da je podnositelj upita naknadno saznao da su njegovi podaci objavljeni na stranici www.vat-identification.eu zajedno sa podacima 40-ak društava iz Republike Hrvatske. Obzirom na navedeno, podnositelj upita izrazio je želju da se na službenim stranicama Porezne uprave objavi obavijest u vezi navedenog s ciljem pomoći ostalim poreznim obveznicima. Također, porezni obveznik uputio je pitanje o obvezi plaćanja primljenog računa austrijskog Društva za naprijed opisanu uslugu. Podnositelj upita upućuje i pitanje predstavljaju li aktivnosti bečkog Društva u Hrvatskoj stalnu poslovnu jedinicu Društva. Vezano uz navedeno postavlja se pitanje postaje li Društvo time obveznik plaćanja poreza na dobit u Republici Hrvatskoj te plaća li Društvo porez na dobit u Republici Hrvatskoj.³⁵</p>

³⁵ Mišljenje Središnjeg ureda; dostupno na: www.poreznauprava.hr; pristupljeno: 21.03.2019.

U vezi navedenog odgovaramo u nastavku.

Porezna uprava objavila je dana 14. studenoga 2014. godine obavijest obveznicima poreza na dodanu vrijednost vezano uz naprijed navedenu problematiku na sljedećoj poveznici:

<http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Vijesti.aspx>.

Ističemo također da Porezna uprava, Središnji ured, nije nadležan za očitovanje o obvezi plaćanja računa u slučaju sumnji u protuzakonito poslovanje.

U ovom slučaju, budući da se radi o pravnoj osobi iz Republike Austrije, u primjeni je Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Austrije o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu (Narodne novine, broj 3/01), u daljnjem tekstu: Ugovor, koji čini dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske i po pravnoj je snazi iznad zakona te su njegove odredbe obvezujuće.

Člankom 5. stavkom 1. Ugovora propisano je da izraz „stalna poslovna jedinica“ označava stalno mjesto poslovanja preko kojega se poslovanje društva obavlja u cijelosti ili djelomično. Člankom 5. stavkom 2. Ugovora propisano je da izraz stalna poslovna jedinica uključuje: a) mjesto uprave, b) podružnicu, c) ured, d) tvornicu, e) radionicu, i f) rudnik, naftni ili plinski izvor, kamenolom ili drugo mjesto iskorištavanja prirodnih bogatstava. Nadalje, stavak 3. ovog članka propisuje da gradilište ili građevinski ili instalacijski projekt čini stalnu poslovnu jedinicu samo ako traje dulje od 12 mjeseci.

U skladu s člankom 5. stavkom 4. Ugovora pod izrazom „stalna poslovna jedinica“ ne podrazumijeva se:

- a) korištenje objekata isključivo za uskladištenje, izlaganje ili isporuku dobara ili robe koji pripadaju društvu,
- b) održavanje zaliha dobara ili robe koje pripadaju društvu isključivo u svrhu uskladištenja, izlaganja ili isporuke,³⁶

³⁶ Mišljenje Središnjeg ureda; dostupno na: www.poreznauprava.hr; pristupljeno: 21.03.2019.

- c) održavanje zaliha dobara ili robe koje pripadaju društvu isključivo u svrhu prerade koje obavlja drugo društvo,
- d) održavanje stalnog mjesta poslovanja isključivo u svrhu kupnje dobara ili robe ili za prikupljanje podataka za društvo,
- e) održavanje stalnog mjesta poslovanja isključivo u svrhu obavljanja drugih djelatnosti za društvo koja imaju pripremno ili pomoćno značenje,
- f) održavanje stalnog mjesta poslovanja isključivo zbog kombinacije djelatnosti spomenutih u podstavcima od a) do e) pod uvjetom da cjelokupna djelatnost stalnog mjesta poslovanja, koja je posljedica te kombinacije, ima pripremno ili pomoćno značenje.

Neovisno o odredbama stavaka 1. i 2., kad osoba - koja nije zastupnik sa samostalnim statusom, na koju se odnosi stavak 6. - djeluje u ime društva te ima ovlaštenje da u jednoj državi ugovornici zaključuje ugovore u ime tog društva i to tamo uobičajeno čini, smatra se da to društvo u toj državi ima stalnu poslovnu jedinicu glede svake djelatnosti koju ta osoba obavlja za društvo, osim ako su njezine djelatnosti ograničene na djelatnosti navedene u stavku 4. koje ako bi se obavljale preko stalnog mjesta poslovanja, ne bi to stalno mjesto poslovanja činile stalnom poslovnom jedinicom prema odredbama navedenog stavka.

Stavkom 6. propisano je da se ne smatra da društvo ima stalnu poslovnu jedinicu u jednoj državi ugovornici samo zato što svoje poslovanje u toj državi obavlja preko posrednika, generalnog komisijskog zastupnika ili drugog predstavnika sa samostalnim statusom ako te osobe rade u okviru svoje redovite poslovne djelatnosti.

Člankom 7. stavkom 1. Ugovora propisano je da se dobit od poslovanja društva jedne države ugovornice oporezuje samo u toj državi, osim ako društvo posluje u drugoj državi ugovornici putem stalne poslovne jedinice koja se u njoj nalazi. Ako društvo posluje u drugoj državi ugovornici putem stalne poslovne jedinice, poslovna dobit društva može se oporezivati u toj drugoj državi, ali samo onoliko dobiti koliko se može pripisati toj stalnoj poslovnoj jedinici.³⁷

³⁷ Mišljenje Središnjeg ureda; dostupno na: www.poreznauprava.hr; pristupljeno: 21.03.2019.

Članak 7. stavak 2. Ugovora propisuje da ako društvo države ugovornice posluje u drugoj državi ugovornici putem stalne poslovne jedinice koja se u njoj nalazi, onda se u svakoj državi ugovornici toj stalnoj poslovnoj jedinici pripisuje dobit koju bi mogla ostvariti kad bi bila zasebno i nezavisno društvo koje se bavi istim ili sličnim poslovanjem pod istim ili sličnim uvjetima te da je poslovala potpuno samostalno s društvom čija je stalna poslovna jedinica.

Polazeći od naprijed navedenog, a uzevši u obzir da u upitu nije bilo dovoljno informacija za točno utvrđivanje načina poslovanja austrijskog društva u Republici Hrvatskoj, možemo pretpostaviti da pravna osoba iz Republike Austrije nije u Republici Hrvatskoj imala stalno mjesto poslovanja preko kojega se poslovanje društva obavlja, da ista nije u Republici Hrvatskoj imala mjesto uprave, podružnicu, tvornicu ili ured te da iz tih razloga nismo u mogućnosti tvrditi da pravna osoba iz Republike Austrije u Republici Hrvatskoj ima stalnu poslovnu jedinicu.

Ukoliko je ipak pravna osoba iz Republike Austrije obavljala poslovanje putem osobe koja nije zastupnik sa samostalnim statusom, te je ta osoba djelovala u Republici Hrvatskoj u ime pravne osobe iz Republike Austrije te imala ovlaštenje da u Republici Hrvatskoj u ime austrijske pravne osobe zaključuje ugovore u Republici Hrvatskoj tada bi se smatralo da pravna osoba iz Republike Austrije ima stalnu poslovnu jedinicu glede djelatnosti koju ta osoba obavlja za austrijsku pravnu osobu, osim ako su njezine djelatnosti ograničene na djelatnosti navedene u članku 5. stavku 4. Ugovora koje ako bi se obavljale preko stalnog mjesta poslovanja, ne bi to stalno mjesto poslovanja činile stalnom poslovnom jedinicom prema odredbama navedenog stavka.³⁸

³⁸ Mišljenje Središnjeg ureda; dostupno na: www.poreznauprava.hr; pristupljeno: 21.03.2019.

9. ZAKLJUČAK

Porez na dodanu vrijednost je porez koji se obračunava i plaća u svim fazama proizvodnog i prometnog ciklusa, ali tako da se u svakoj fazi oporezuje samo iznos dodane vrijednosti koja se ostvarila u toj fazi proizvodno-prometnog ciklusa

Porezni obveznik preza na dodanu vrijednost svaka je pravna i fizička osoba koja samostalno i trajno obavlja djelatnost s namjerom ostvarivanja prihoda te ako vrijednost oporezivih isporuka pređe zakonom propisani iznos i koja je registrirana kao obveznik poreza na dodanu vrijednost.

Osnovica poreza na dodanu vrijednost je naknada za isporučena dobra ili obavljene usluge. Naknadom se smatra sve ono što primatelj dobara ili usluga treba dati ili platiti za isporučena dobra i obavljene usluge, osim poreza na dodanu vrijednost. U poreznu osnovicu ulazi i sve ono što neka druga osoba, a ne primatelj dobara ili usluga, treba dati ili platiti poduzetniku za isporučena dobra ili obavljene usluge. PDV se obračunava i plaća po stopi 25%.

Obvezu obračuna i iskazivanja PDV-a u poreznoj prijavi ima porezni obveznik koji može biti fizička ili pravna osoba. Prijavu ispisuje na predviđenom obrascu i predaju u ispostavu Porezne uprave koju ima u svom sjedištu. Razdoblje oporezivanja je kalendarska godina, odnosno razdoblje poslovanja u određenoj godini ukoliko je porezni obveznik poslovao samo jedan dio godine.

Porezna oslobođanja sustavni su element svakog sustava poreza na promet. Međutim, ono po čemu se sustavi poreza na promet pri tome međusobno razlikuju odnosi se prije svega na obuhvat proizvoda i uslugama odnosno djelatnosti na koje se porezna oslobođenja odnose. Pri tome je potrebno napomenuti da se porezna oslobođanja u sustavu poreza na dodanu vrijednost po svojim efektima djelovanja u bitnom razlikuju od poreznih oslobođanja u drugim sustavima oporezivanja prometa.

Prijevare na području poreza na dodanu vrijednost oduvijek su privlačile sve one koji pronalaze način da na nezakonit način sebi priskrbe dobit koja im ne pripada. Prijevare na ovom području ozbiljan su problem u svim državama članicama EU. Što je veća stopa porezne obveze to predstavlja veći poticaj na prijevaru. Upravo zbog ovih podataka sve zemlje ulažu posebne napore u suzbijanju ovih prijevara.

10. POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Jelčić, Ba.; Javne financije; RriFPlus; Zagreb; 2001.
2. Jelčić, B., Lončarić-Horvat, O., Šimović, J., Arbutina, H.; Financijsko pravo i financijska znanost; Narodne novine; Zagreb; 2002.

Pravni propisi:

1. Opći porezni zakon – NN br. 115/16, 106/18
2. Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 79/13, 85/13– ispravak, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17, 128/17, 1/19
3. Zakon o porezu na dodanu vrijednost – NN br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18

Internetski izvori:

1. Mišljenje Središnjeg ureda; dostupno na: www.poreznauprava.hr; pristupljeno: 22.03.2019.
2. Otkrivanje i suzbijanje prijevara na području pdv-a; dostupno na: www.ijf.hr; pristupljeno: 21.03.2019.